

Asia: VN/1489/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaista kasvuyrittäjää ja yrittäjää koskevan sääntelyn uudistamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne yrittäjän oleskelulupaa koskevasta muutoksesta.

Ulkomaalaislain muutoksen 79 a §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan ulkomaalainen toimii yrityksessä 79 §:n mukaisessa yrittäjäasemassa. Säännöksen perusteluissa (s. 39) viitataan yrittäjäasemaa koskevan edellytyksen suhteen ulkomaalaislain 79 §:ää koskeviin esitöihin HE 114/2022. Itse 79 §:ää ei olla nyt muuttamassa. Viittaaminen toisen pykälän esitöihin vuodelta 2022 ei ole riittävää, vaan itsenäisen säännöksen perustelut tulisivat ilmetä käsillä olevasta hallituksen esityksestä.

Lausuntonne kasvuyrittäjän oleskelulupaa koskevasta muutoksesta.

Ulkomaalaislain muutoksen 80 a §:n otsikon (Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin osapäätös kasvuyrittäjän oleskelulupahakemukseen) mukaan pykälässä on kyse osapäätöksestä oleskelulupahakemukseen ja perusteluissa todetaan, että siinä säädettäisiin kasvuyrittäjän oleskelulupaannettavasta osapäätöksestä. Kuitenkin pykälän 1 ja 2 momentin sanamuodon perusteella siinä säädetään kasvuyrittäjän oleskeluluvan ja jatkoluvan myöntämisen edellytyksistä. Otsikointi ja pykälän sisältö eivät vaikuta vastaavan toisiaan, ja tätä tulisi jatkovalmistelussa vielä arvioida.

Pykälän perustelujen mukaan kaikkien pykälässä säädettävien edellytysten tulisi täyttyä, jotta osapäätös olisi myönteinen. Arvioinnissa tehtäisiin tapauskohtaista kokonaisharkintaa, ottaen huomioon, että kyse on usein vasta perustettavasta yrityksestä, eikä liian yksityiskohtaisia edellytyksiä ole tarkoituksenmukaista säätää. Innovaatorahoituskeskuksen antama osapäätös olisi hakijakohtainen, vaikka arvioinnissa otettaisiin huomioon kasvuyritystoiminta ja sen kasvuyritystiimi kokonaisuudessaan.

Suomen perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan.

Ehdotetun 80 a §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan kasvuyrittäjän oleskeluluvan myöntäminen perustuu kokonaisharkintaan, jossa arvioidaan, onko yrityksen perustajina vähintään kaksi henkilöä, joilla on riittävä osaaminen ja kyky ratkaisun ja yrityksen liiketoiminnan kehittämiseen.

Kohdan 1 perustelujen (s. 42) mukaan tiimin jäsenillä tulisi olla yrityksessä vastuuasema, ja tiimillä olisi lähtökohtaisesti oltava vähintään 60 %:n omistusosuus yrityksestä, kuitenkin niin, että 80 a §:n 2 momentin mukaista kasvuyrittäjän jatkolupaa koskevaa osapäätöstä arvioitaessa voitaisiin hyväksyä esimerkiksi sijoituskiirroksista johtuva omistusosuuden lasku alle 60 %:n.

Kohdassa 1 ei ole säännöstä omistusosuudesta. Ottaen huomioon säännöksen merkityksen yksilön oikeusaseman kannalta, huomioon otettavien seikkojen tulisi mahdollisimman selkeästi ilmetä säädöksestä. Tämän vuoksi jatkovalmistelussa tulee vielä arvioida perusteluissa mainitun omistusosuutta koskevan seikan luonnetta edellytyksenä. Edellytyksellä on vaikutusta hakijan oikeuksiin ja viranomaisen osapäätöstä koskevaan harkintaan. Lisäksi perusteluissa on käsitelty muitakin tekijöitä, joilla mainitaan arvioitavan hakijan osaamista, mutta nimenomaisesti kykyä ratkaisun ja yrityksen liiketoiminnan kehittämiseen ei ole käsitelty perusteluissa.

Perusteluissa 80 a §:n kohdalla (s. 42) todetaan, että yrityksen vastuuhenkilöiden tulisi asua Suomessa. Esityksestä ei selkeästi ilmene, missä Suomessa asumisen edellytyksestä säädetään. Lakiehdotuksen mukaan kasvuyrittäjän oleskelulupaa voi kuitenkin hakea Suomessa tai ulkomailla. Asumispaikkaedellytys jää siten epäselväksi. Kysymys on niin ikään yksilön oikeusasemaan vaikuttavasta edellytyksestä, mihin tämän vuoksi soveltuu edellä säännösperustaisuuden merkityksestä mainittu.

Ehdotetun 80 a §:n 1 momentin 6 kohdassa puhutaan liiketoiminnasta ja 2 momentin 4 kohdassa toiminnasta, mutta perustelujen perusteella kyse on liiketoiminnasta.

Muut huomionne ehdotuksesta.

Ulkomaalaislain muutoksen 80 §:n perusteluissa (s. 40) todetaan, että pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että oleskelulupa voidaan myöntää joko Suomessa tai ulkomailla haettuna. Lakiehdotuksessa on tämä säännös, mutta rinnakkaistekstissä vastaavassa kohdassa näin ei ole.

Pulkinen Minna
Oikeuskanslerinvirasto - Oikeuskansleri

